

WIERSZ-RZEKA

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2016

Wiersz-rzeka

PRACE
NAUKOWE

UNIWERSYTETU
ŚLĄSKIEGO
W KATOWICACH

NR 3409

Wiersz-rzeka

pod redakcją

Miłosza Piotrowiaka i Mariusza Jochemczyka

Redaktor serii: Historia Literatury Polskiej
Marek Piechota

Recenzent
Adam Regiewicz

Spis treści

Słowo wstępne (<i>Miłosz Piotrowiak, Mariusz Jochemczyk</i>)	7
Jarosław Ławski	
Rzeka jasna, rzeka ciemna. <i>Nad Wisłą. (Improwizacja)</i> Romana Zmorskiego	11
Bartosz Małczyński	
Nad bezimienną rzeką. <i>Głuchoniema</i> Bolesława Leśmiana	33
Jan Piotrowiak	
Nokturnowe echa znad Narwi. Władysława Sebyły <i>Nokturn 3</i>	39
Miłosz Piotrowiak	
Ruch oporu. O rzekach Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i Kazimierzy Iłakowiczówny.	55
Krystyna Jakowska	
Styks i okolice	79
Kalina Jaglarz	
Ś(w/n)ięta ryba. Próba mikroteologii	89
Joanna Ślósarska	
„Nad świętą rzeką Świder”. (Wiersz <i>Rzeka</i> Kamila Sipowicza na tle fizycznej i metafizycznej topografii rzeki Świder w zbiorze <i>Świder metafizyczny</i>).	103
Joanna Grądział-Wójcik	
Zawracanie rzeki słowem. <i>Ptaki Warty</i> Bogusławy Latawiec	121
Piotr Łuszczkiewicz	
Rzeka i miasto. Wokół pewnej piosenki.	137
Mirosława Szott	
Geopoetyckie doświadczenie rzeki w wierszu Mieczysława J. Warszawskiego <i>Spływ</i>	151

Mariusz Jochemczyk „Spustoszony krajobraz”. (Nie tylko) o jednym wierszu Henryka Bereski	161
Indeks osobowy	175
Summary	181
Zusammenfassung	182

Słowo wstępne

Prezentowana publikacja stanowi drugą — interpretacyjną — odsłonę projektu *Urzeczenie*. Część pierwsza (*Locje literatury i wyobraźni*) ukazała się nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego w roku 2013 i poświęcona została kwestiom teoretycznym, językoznawczym oraz komparatystycznym, związanym z rzecznym żywiołem i jego dyskursywnymi wymiarami.

Geokrytyczna propozycja połączenia rzeki (*potamos*) i literatury (*logos*) pod nową nazwą *potamofilologii* zyskała liczne grono admiratorów, skupiła wielu badaczy z ośrodków naukowych w całej Polsce. Dobre przyjęcie tomu pierwszego — zarówno w środowisku filologicznym, jak i wśród geografów, biologów, antropologów kultury — skłoniło nas do podjęcia dalszych prac nad drugą częścią projektu.

Książka niniejsza gromadzi zatem studia oraz szkice poświęcone poezji polskiej XIX i XX wieku, która na różne sposoby artykułuje temat rzeki. Każdy z zaproszonych Autorów staje się samowładnym interpretatorem jednego, wybranego przez siebie „rzecznego” wiersza.

Tom rozpoczyna lektura liryku Romana Zmorskiego *Nad Wisłą*. (*Improwizacja*), w ramach której Autor — Jarosław Ławski — przechodzi stopniowo od wyświetlenia oczywistych projekcji opisowo-refleksyjnych ku odsłonięciu improwizowanej zagadki bytu: „akwatyyczny” liryk jawi się jako tajemny kod szyfrujący — polityczny, dziejowy, rewolucyjny, pokoleniowy, osobisty — rebus...

Drugi fragment interpretacyjny poświęcony został Leśmianowskiej poetyckiej medytacji (*Głuchoniema*) nad ideą niewyraźnego. Poszczególne komponenty szkicu Bartosza Małczyńskiego układają się w intrygujące po-równanie dwóch bohaterek utworu. Wynik

owego równania odsłania podstawowe komunikacyjne napięcie wiersza: dialektykę ludzko-rzecznego „dialogu bez słów”.

W trzecim akcie lektury odsłania się przed nami bezkres Narwiańskiej nocy. W Sebyłowym *Nokturnie*, czytany przez Jana Piotrowiaka, ciemne atrybucje poetyckiego świata zyskują miano noktowizji. Tam, gdzie gaśnie światło pamięci i rozumu, budzi się niezwykła gra wyobraźni i podświadomości. Trudno uwierzyć, że ten poetycki rozbłysk jest wynikiem przymusowego terminowania poety w koszarach nad Narwią.

Artykuł Miłosza Piotrowiaka składa się z dwóch części. W pierwszej Autor sprawdza wytrzymałość potamofilologicznych tez wobec katastrof i kataklizmów. Część druga stanowi interpretacyjny dwugłos Krzysztofa Kamila Baczyńskiego oraz Kazimierzy Hłakowiczówny. Okazuje się, że rzeczne teksty w szczególny sposób oznaczają twórczość poetów, przełamując ją na górny i dolny bieg.

Herbertowy „głos ostatni” (*Tkanina*), przejmująca *coda* zamykająca pożegnalny tom poetycki autora *Pana Cogito*, poddana została — przez Krystynę Jakowską, Autorkę kolejnego szkicu — swoistej tanatologicznej lekturze: „nieobecną” rzeką wiersza okazuje się „bezglówność” meandrujący pod powierzchnią liter Styks.

Wiersz Tadeusza Nowaka *Inna ryba* (wyłowiony przez Kalinę Jaglarz, Autorkę szóstego eseju, z tomu: *W jutrzni*) zyskuje dzięki serii mikrologicznych przybliżeń walor nieortodoksyjnej poetyckiej wykładni nader teologicznych kwestii. Niekonkluzywna, „płynna” struktura wypowiedzi pozwala Autorce co rusz wymykać się z sieci dogmatycznej pokusy orzekania.

Joanna Ślósarska, w oikologicznej lekturze zbioru wierszy Kamila Sipowicza *Świder metafizyczny* kreśli poetycką topografię rzeki. Autorka nie ogranicza się wyłącznie do rzeczno-cyklu wierszy. Holistycznie oglądany Sipowicz podpowiada interpretacyjne rozwiązania jako wnikliwy badacz filozofii Heideggera, malarz, myśliciel. Rzeczne *de rerum natura* ujawnia w ten sposób pulsujące przenikanie fizycznego z metafizycznym.

W kolejnej odsłonie książki późny tekst Bogusławy Latawiec (*Ptaki Warty*) obrazuje proces interferencji tego, co intymne, i tego, co zewnętrzne (krajobrazowe). W ujęciu Joanny Grądział-Wójcik rzeka staje się poręczną metaforą o-rzekania o świecie, wpływającym czasie i „poetyckiej mocy języka”.

Niewinny z pozoru kuplet Jeremiego Przybory (*Nad Prosną*) stanowi z kolei przyczynek do szeroko zakrojonych rozważań o dziejowych oraz literackich splotach rzeki i miasta Kalisz. Piotr Łuszczkiewicz, w drodze do interpretacji piosenki Przybory, jakby

mimoходом, tworzy bogatą antologię utworów poetyckich poświęconych Prośnie.

Wiersz-rzeka lubuskiego poety Mieczysława J. Warszawskiego zestawiony został przez Mirosławę Szott z geopoetyckim projektem Kennetha White'a. W potoczystej i celnej interpretacji *Spływu* Autorka ujawniła diatrybę metapoetycką, wyrysowanie w porwanej strukturze wiersza mimikry monologisty, który przybrał rzeczną postać.

Finalny esej (napisany przez Mariusza Jochemczyka) przybliży główne, węzłowe punkty swoistej, lokalnej „epopei rozkładu”, jaka rozgrywa się na polu śląskich wierszy Henryka Bereski. Arkadyjska „rzeka dzieciństwa” (Rawa) jest tu dyskretną sygnaturą (oraz tekstową zapowiedzią) nieodwracalnych przemian cywilizacyjnych i duchowych.

Miłosz Piotrowiak
Mariusz Jochemczyk

Indeks osobowy

- Abrams Meyer 45
Andriolli Michał Elwiro 108
Arystoteles 108
Asnyk Adam 141, 143
Augustyn z Hippony (święty) 108
- B**
Babuchowski Andrzej 102
Bachelard Gaston 44, 50, 55, 132
Bachtin Michaił 61
Baczyński Krzysztof Kamil 8, 58—
73
Bajko Marcin 21
Balbus Stanisław 92, 131, 134
Balcerzan Edward 134
Bańko Mirosław 109
Bataille Georges 94, 95, 119
Barth Karl 98
Bąk Wojciech 59
Bellmann Heiko 111
Benjamin Walter 47
Bereska Henryk 9, 161—164, 166—
173
Bergson Henri 55
Best Otto F. 123, 124
Bielawski Maciej 89, 98
Bieńczyk Marek 96
Blanchot Maurice 47, 49
Blüth Rafał Marcelli 30
Błoński Jan 69, 132
Bogalecki Piotr 91
Bogdanowska Monika 69
Bolesław Krzywousty (książę) 139
Bonhoeffer Dietrich 100, 101
Brakoniecki Kazimierz 152, 156
Brodziński Kazimierz 13
Browarny Wojciech 154
Brzezicka Barbara 44
Brückner Aleksander 45, 46, 106
Buczyńska-Garewicz Hanna 39,
40
Bultmann Rudolf 100
Burzyńska Anna 131
- C**
Caputo John D. 91, 95—97
Carlyle Thomas 35
Cash Johnny (właśc. John Ray
Cash) 150
Cassirer Ernst 75
Certeau Michel de 116, 117
Chagall Marc 108
Cioran Emil 89, 101, 102
Chludziński Tomasz 105, 108, 112
Chodyński Adam 139
Chudak Henryk 44, 50, 132
Czarny Jan 146
Czechowicz Mieczysław 147
Czekanowicz Anna 125
- D**
Danielewska Łucja 78
Dąbrowska Maria 143, 144

- Dembowski Edward 13, 15—18, 22—24, 27, 28, 30
 Derenicz Michał 113
 Dernałowicz Maria 14
 Derrida Jacques 47, 93
 Długosz Jan 139
 Doroszewski Witold 92, 105, 106
 Dreszer Alfred 145
 Dupré Louis 73
 Dwulit Anastazja 89
 Dziewoński Roman 138

E
 Einstein Albert 108
 Elzenberg Henryk 79, 83
 Eryk Pomorski (król) 140
 Esposito Roberto 94

F
 Falkiewicz Andrzej 54
 Filleborn Sewryn 13
 Fiszer Edward 145
 Fornalczyk Feliks 127
 Foucault Michel 117
 Frankiewicz Małgorzata 108
 Friedrich Caspar Dawid 28

G
 Gall Anonim 139
 Gałczyński Konstanty Ildefons 147
 Gedeliusz Wojciech 140
 Georgiadis Constantine 30
 Giller Stefan 143
 Girard René 96
 Gloger Zygmunt 15
 Głowiński Michał 37
 Goethe Johann Wolfgang von 61
 Gołas Wiesław 147
 Gołaszewska Maria 123
 Gomulicki Juliusz Wiktor 13
 Goszczyńska Mirosława 96
 Goszczyński Seweryn 15, 30
 Graves Robert 84
 Grądział-Wójcik Joanna 8, 121—135
 Guja Jowita 98

H
 Haas Agnieszka 167
 Halík Tomáš 97, 102
 Harlow Barbara 51

H
 Hegel Georg Wilhelm Friedrich 27
 Heiler Franciszek 83
 Hejmej Andrzej 50
 Heller-Roazen Daniel 44, 46
 Heidegger Martin 8, 39, 47, 73, 92—94, 103, 105, 107—110, 112—115, 118, 119
 Heraklit 21, 26, 33
 Herbert Zbigniew 8, 63, 79—87
 Hertz Paweł 74
 Hillis Miller Joseph 47
 Honegger Marc 50
 Hölderlin Johann Christian Friedrich 93
 Hurnik Elżbieta 35
 Husserl Edmund 47, 108

I
 Iłakowiczówna Kazimiera 8, 73—78
 Iwaniuk Wacław 73
 Iwaszkiewicz Jarosław 58

J
 Jabés Edmond 95, 97
 Jagiełło Władysław (król) 140
 Jaglarz Kalina 8, 89—102
 Jakowska Krystyna 8, 79—87
 Jakubowski Jarosław 108
 Janicka Anna 15
 Janion Maria 14
 Jezus Chrystus 97, 99, 100
 Jędrusik Kalina 147
 Jochemczyk Mariusz 9, 29, 55, 156, 161—173
 Jurowska Monika 15

K
 Kaligula (właśc. Gaius Iulius Caesar Germanicus) 89
 Kalinowski Daniel 155
 Kamiński Aleksander 27
 Kania Ireneusz 47
 Karczewska Wanda 144
 Karłowicz Jan 106, 109
 Karpowicz Tymoteusz 33
 Kasia Katarzyna 92
 Kasperski Edward 155
 Kawyn Stefan 12

- Kazimierz Wielki (król) 140
Kaźmierczak Błażej 164
Kijonka Tadeusz 164, 167
Kinloch David 152, 153
Kleist Henrich von 20
Klich Aleksandra 167
Klimkowski Tomasz 72
Kmita-Piorunowa Aniela 65
Kollar Jan 25
Kołakowski Leszek 99
Kołodziej Izabela 107
Komendant Tadeusz 95
Konopnicka Maria 142, 143
Kopaliński Władysław 104
Kor-Walczak Eligiusz 145
Korcała Józef 140
Korczak Janusz (właśc. Henryk Goldszmit) 108
Korotkich Krzysztof 20, 21
Kowalska Magdalena 89
Kowalska Małgorzata 94
Kowalski Grzegorz 15
Kozłowski Maciej 140
Krafftówna Barbara 147
Krawczuk Aleksander 84
Kronenberg Anna 152, 157, 158
Kryczyńska Anna 123
Krukowska Halina 12, 30
Krynicky Ryszard 124
Kryński Adam Antoni 106, 109
Krysowski Olaf 15
Krzeczkowski Henryk 61, 84
Kuczyński Krzysztof A. 164
Kuik-Kalinowska Adela 155
Kupis Bogdan 30
Kwiatkowska Irena 147
Kwiatkowski Jerzy 63
- Łacoue-Labarthe Philippe 47, 51
Latawiec Bogusława 8, 121—125, 127, 129—131, 133, 135
Legeżyńska Anna 126, 130
Lelewel Joachim 26
Leończuk Jan 15
Leśmian Bolesław (właśc. Bolesław Lesmian) 7, 33—38
- Leśniak Andrzej 47, 48
Lewandowska Sabina 73
Lévinas Emmanuel 49, 94, 102
Libera Leszek 18
Ligęza Wojciech 73, 132
Linde Samuel Bogumił 106
Lindenberg Barbara 67
Lipiński Krzysztof 35
Lisak-Gębała Dobrawa 154
Lissa Zofia 52
Ludwik XIV Wielki (król) 148
- Łapiński Zdzisław 45
Ławski Jarosław 7, 11—32
Łobodowski Józef 73
Łosakiewicz Bogdan 51
Łukaszewicz Józef 139
Łukaszyk Ewa 93
Łuszczkiewicz Piotr 8, 137—150
- Maciejewski Marian 14
Maeterlinck Maurice 35
Madurowicz Mikołaj 40
Makowiecki Andrzej 41
Makowski Stanisław 15
Magnuszewski Józef 27
Makowska Urszula 15
Malinowska Anna 91
Maliszewski Karol 168
Małczyński Bartosz 7, 33—38
Mandelsztam Osip 108
Margański Janusz 47—49
Marion Jean-Luc 47
Markowski Michał Paweł 132
Matuszek Gabriela 163, 167
Matuszewski Ryszard 127
Mauss Marcel 47
Mazurek Anna 135
Michalski Krzysztof 39
Michnikowski Wiesław 147
Mickiewicz Adam 18, 25, 30, 61, 147
Mieszko Stary (książe) 139
Mikołajczak Małgorzata 81, 155
Miluška Jadwiga 143
Miłoś Czesław 154

- Mirandola Franciszek 35
Mitek-Dziemba Alina 91
Mizera Janusz 112
Modigliani Amedeo 108
Morawińska Agnieszka 39
Morawska Anna 101
Mugerauer Robert 39
Mycielski Zygmunt 51
- Nawarecki Aleksander 69, 75, 89
Neron (właśc. Lucius Domitius Ahenobarbus) 139
Nesteruk Małgorzata 15
Niedźwiedzki Władysław 106, 109
Nietzsche Friedrich 95
Niewiarowski Aleksander 13, 28
Norwid Cyprian Kamil 14
Nowaczyński Piotr 30
Nowak Tadeusz 8, 90—92, 97—100
Nycz Ryszard 134
- Ółdakowska-Kufłowa Mirosława 78
Opacki Ireneusz 37
Orzechowski Marian 15
Ostasz Gustaw 64
Otwinowski Stefan 144
- Palestr Roman 51
Paluszek Agata 167
Panufnik Andrzej 51
Paprocka-Podlasiak Bogna 20
Parandowski Jan 60
Paskiewicz Iwan 22
Paszek Jerzy 59
Pawlak Sławomir 104
Pawlikowska-Jasnorzewska Maria 75
Péguy Charles 72
Pejper Tadeusz 124
Pieścikowski Edward 17, 27, 31
Piotrowiak Jan 8, 29, 39—54
Piotrowiak Miłosz 8, 9, 29, 55—78, 156
Pleșu Andrei 72
Pliniusz Starszy (właśc. Gaius Plinius Secundus) 139
- Pniewski Tadeusz 145
Podraza-Kwiatkowska Maria 59
Pol Wincenty 13
Poprzęcka Maria 125
Poświatowska Halina 126
Prus Bolesław (właśc. Aleksander Głowacki) 144
Przybora Jeremi 8, 138, 147, 150
Przyboś Julian 126
Przymuszała Beata 126
Ptolemeusz 139
Pukalska Barbara 64
- Ratajczak Józef 78, 128
Redliński Edward 149
Relph Edward 39
Ricoeur Paul 48, 108
Rorty Richard 119
Rosiek Stanisław 125
Rybicka Elżbieta 39, 42, 44, 154, 157, 158
Rykaczewski Erazm 106
- Sacks Oliwer 67
Saganiak Magdalena 21
Salińska Maria 43
Schiller Fryderyk 153
Schleidt Wolfgang M. 123, 124
Schmied Wieland 29
Schulz Bruno 85, 86
Seamon Dawid 39
Sebyła Władysław 8, 39—54
Sebyłowa Sabina 42, 43, 50, 51
Siedlecki Michał 15
Sikora Waclaw Karol 108
Singer Isaac Bashevis 108
Sipowicz Kamil 8, 103—110, 112—119
Siwicka Dorota 21
Shelley Mary 29
Skorupka Stanisław 106
Skowron Zbigniew 52
Słaska Ewa Maria 168
Sławek Tadeusz 156, 157, 159
Sławiński Janusz 37
Słoczyński Henryk Marek 26

- Słowacki Juliusz 28
Soćko Joanna 91
Staniewska Anna 76
Starnawski Jerzy 28
Stefanowska Zofia 18
Straszewska Maria 14
Swetoniusz (właśc. Gaius Suetonius
Tranquillus) 89
Syska Henryk 13, 14, 31
Szal Bożena 140
Szela Jakub 24
Szewczyk Grażyna Barbara 167
Szmigielska Elżbieta 64
Szostak Ludwik 109
Szott Mirosława 9, 151—159
Szymanowski Karol 51
Szymanowski Wacław 13
Szymańska Adriana 133
- Śladkowska Anna 23
Śleszkowski Sebastian 140
Ślósarska Joanna 8, 103—119
Święch Jerzy 63, 64
- Tatarkiewicz Anna 132
Thiel-Jańczuk Katarzyna 116
Thoreau Henry David 156, 157
Tiedemann Rolf 47
Timm Gerhard 167
Tischner Józef 39, 40
Trakl Georg 35, 112
Trybuś Krzysztof 30
Trznadel Jacek 33
Tuan Yi-Fu 39
Tukidydes z Aten 139
Tuwim Julian 147
Twardowski Samuel 140, 141
Tyszyński Aleksander 14
- Ulicka Danuta 61
- Waniek Henryk 166
Warońska Joanna 35
Warszawski Mieczysław J. 9, 151—
154, 156—159
Waśkiewicz Andrzej Krzysztof 154
Wąsowicz Kazimierz 149, 150
Wesoły Marian 26
White Kenneth 9, 152—159
Wielgosz Henryka 149
Winczakiewicz Jan 146
Witan Jan 127
Włodarczyk Rafał 35
Wodnicki Adam 95
Wodziński Cezary 73
Wojnar Karol 109
Woźniakowski Krzysztof 74
Wróbel Paweł 161
Wyder Grażyna 15
Wyka Kazimierz 65
- Vattimo Gianni 92, 93, 97
Villas Violetta (właśc. Czesława
Maria Gospodarek) 150
Vitiello Vincenzo 93
- Zabielski Łukasz 15
Zadrag Magdalena 111
Zbigniew (ksiązę dzielnicowy) 139
Zbrzeźniak Urszula 108
Zdanowicz Aleksander 105, 106,
109
Zgólkowa Halina 106, 109
Zieliński Andrzej 27
Zmorski Roman 7, 11—32
Zmorska Tekla 13, 28
Zybura Urszula 146
- Żakowski Maciej 117
Żeromski Stefan 144
Żmigrodzka Maria 23
Żurakowski Bogusław 168

The River Poem

Summary

The book constitutes the second publication (this time: an interpretative one) issued as part of a project initiated once with the volume titled *The Enthralment. Pilotages of Literature and Imagination* (Katowice 2013). Presented here, a series of individual poem readings has been arranged in an original, highly individualized “aquatic mosaic”.

The River Poem volume opens with Jarosław Ławski’s interpretation of a lyrical poem titled *Over the Vistula River. (An Improvisation)* by Roman Zmorski. The consecutive interpretative fragment has been devoted to an interpretation of Leśmian’s poetic meditation over the idea of the indescribable (*The Deaf and Dumb*). In the third act of interpretative reading carried out by Jan Piotrowiak, dark attributions of the poetic world of Sebyła’s *Nocturne* gain the name of night vision. The subsequent article by Miłosz Piotrowiak consists of two parts: a potamophilological introduction and an interpretative dialogue between Krzysztof Kamil Baczyński and Kazimiera Hłakowiczówna. In the following part of the volume, Herbert’s “last voice” (*Fabric*) undergoes a reading from the thanatological perspective. *Another Fish*, a poem by Tadeusz Nowak elucidated by Kalina Jaglarz through a series of micrological approximations, acquires the value that extends far from the orthodoxy of theological interpretation. Joanna Ślósarska in her oikological reading of a collection of poems by Kamil Sipowicz (*Metaphysical Drill*) paints a poetic topography of the river. In Joanna Grądział-Wójcik’s article, a later text by Bogusława Latawiec (*Birds of the Warta*) shows the process of interference between the intimate and the external (related to the landscape). Then, a seemingly innocent couplet by Jeremi Przybora (*Over the River Prosna*) contributes to Piotr Łuszczkiewicz’s wide-ranging deliberations over historical and literary interrelations between the river and the city of Kalisz. Mirosława Szott juxtaposes *The River Poem* by Mieczysław J. Warszawski, an acclaimed poet of the Lubusz Voivodeship, with a geopoetic project by Kenneth White. Finally, in his closing essay Mariusz Jochemczyk familiarizes the readers with the main nodal points of a specific, local “epic of destruction”, which takes place in the Silesian poems of Henryk Bereska.

Ein Gedicht – ein Fluss

Zusammenfassung

Die vorliegende Veröffentlichung stellt den zweiten (diesmal interpretatorischen) Aufzug des Projekts dar, das seiner Zeit unter dem Einfluss der Gedichtsammlung *Urzeczenie. Locje literatury i wyobraźni* (*Verflüssung. Strömungen von Literatur und Vorstellungskraft*, Katowice 2013) entstand. Die hier vorgestellten originellen Auslegungen der einzelnen Gedichte fügen sich zu einer einzigartigen, stark individualisierten „aquatischen Mosaik“ zusammen.

Den Gedichtband *Wiersz-rzeka* (*Ein Gedicht — ein Fluss*) leitet Jarosław Ławski mit der Lektüre des lyrischen Werkes von Roman Zmorski u.d.T. *Nad Wisłą. (Improwizacja)* (*An der Weichsel. Improvisation*) ein. Der zweiten Deutung wurde die poetische Meditation von Bolesław Leśmian über das Konzept des Unsagbaren (*Głuchoniema / Eine Taubstumme*) unterzogen. Im dritten Leseakt, in *Nokturn* (*Nachtstück*) von Sebyła, von Jan Piotrowiak interpretiert, werden dunkle Attribute der poetischen Welt als „Nachtsicht“ bezeichnet. Der Artikel von Miłosz Piotrowiak besteht aus zwei Teilen — der potamophilologischen Einführung und dem interpretatorischen Duett von Krzysztof Kamil Baczyński und Kazimiera Hłakowiczówna. Im nächsten Aufzug der Sammlung wurde die „letzte Stimme“ von Herbert (*Tkaniina — Stoff*) der thanatologischen Lektüre unterzogen. Das Gedicht *Inna ryba* (*Ein anderer Fisch*), ausgelegt von Kalina Jaglarz, gewinnt durch eine Reihe von Detailaufnahmen den Wert einer theologischen Lehre weit von jeglicher Orthodoxie. In der oikologischen Auslegung des Gedichtbandes von Kamil Sipowicz *Świder metafizyczny* (*Metaphysischer Bohrer*) zeichnet Joanna Ślósarska die poetische Topographie eines Flusses. Im Artikel von Joanna Grądział-Wójcik deckt der späte Text von Bogusława Latawiec *Ptaki Warty* (*Vögel der Warthe*) den Intereferenzprozess des Intimen und des Äußereren (Landschaftlichen) auf. Das scheinbar unscheinbare Couplet von Jeremi Przybora *Nad Prosną* (*An der Proсна*) bildet den Anstoss zu umfassenden Überlegungen von Piotr Łuszczkiewicz über historische und literarische Mäander des Flusses und der Stadt Kalisch. Das Fluss-Gedicht vom Lubliner Dichter Mieczysław J. Warszawski wurde von Mirosława Szott mit dem geopoetischen Projekt von Kenneth White zusammengestellt. Das letzte Essay von Mariusz Jochemczyk bringt Haupt- und Knotenpunkte des lokalen „Epos der Vernichtung“ näher, das auf dem Feld der schlesischen Gedichte von Henryk Bereska ausgetragen wird.

Redakcja Katarzyna Więckowska
Projekt okładki Paulina Dubiel
Redaktor techniczny Małgorzata Pleśniar
Korektor Katarzyna Peteja
Łamanie Bogusław Chruściński

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-810-1
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-811-8
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 11,5. Ark. wyd. 12,5.
Papier Alto 90 g   Cena 28 zł (+VAT)

Druk i oprawa:
EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek Spółka Jawna
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

WIERSZ-RZEKA

Więcej o książce

CENA 28 ZŁ | ISSN 0208-6336
(+ VAT) | ISBN 978-83-8012-811-8

